

Andrzej Tokarski*

Maciej Tokarski**

Ujawnianie i prezentacja informacji sprawozdawczej — analiza sprawozdania zarządu

Wstęp

Informacja w gospodarce wolnorynkowej to kluczowy element warunkujący sukces — jest podstawą podejmowania decyzji. Nasuwa się w związku z tym pytanie, czy dostępna informacja pozwala na ocenę efektów działalności przedsiębiorstwa oraz przewidywanie zagrożeń i niebezpieczeństw, stwarzając tym samym możliwości do podjęcia kroków zapobiegawczych. W jakim zakresie informacja zawarta w raportach może służyć zwiększeniu identyfikacji zagrożeń? Ryzyko prowadzonej działalności przedsiębiorstwa jest odzwierciedlone w raportach rocznych, w których większość informacji pochodzi ze sprawozdawczości finansowej. W zależności od jakości ujawnień informacji w raportach, jego użytkownik może lepiej lub gorzej rozpoznać to ryzyko [Świdarska, 2005b, s. 103].

Warunkiem skutecznego zarządzania przedsiębiorstwem jest posiadanie odpowiednich informacji w ujęciach prospektywnym, teraźniejszym i retrospektywnym. Informacje powinny dotyczyć całej działalności przedsiębiorstwa, z uwzględnieniem jego celu głównego i celów szczegółowych [Sawicki, 2005, s. 56].

Jednocześnie użytkownicy sprawozdań finansowych zgłaszają żądania ujawniania nie tylko informacji wartościowych, lecz także informacji jakościowych i ilościowych, wyrażonych w liczbach absolutnych i względnych, przedstawionych w różnych przekrojach, dotyczących przedsiębiorstwa i jego zamierzonej działalności, z uwzględnieniem otoczenia przedsiębiorstwa. Istotne jest, aby głównym dostawcą tych informacji był nowoczesny, kompleksowy, a równocześnie elastyczny system rachunkowości.

* Dr, Katedra Rachunkowości, Wydział Finansów i Zarządzania, Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu, tokarek16@wp.pl, ul. Młodziejowa 31a, 87-100 Toruń

** Dr, Katedra Rachunkowości, Wydział Finansów i Zarządzania, Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu, Maciej.Tokarski@interia.pl, ul. Młodziejowa 31a, 87-100 Toruń

Sprawozdanie finansowe powinno dostarczyć rzetelnej informacji o wartości księgowej spółki oraz niezbędnych informacji do dokonania rynkowych szacunków wartości składników określonych [Świdarska, 2005, s. 89].

Informacje stanowiące uzupełnienie sprawozdania finansowego powinny być podstawą do oszacowania wartości kluczowych czynników sukcesu i ryzyka, planów, szans i zagrożeń.

Aby użytkownik zewnętrzny – inwestor mógł w sposób prawidłowy dokonać wyceny wartości spółki, niezbędna jest informacja pochodząca z wiarygodnego źródła. Takim źródłem może być niewątpliwie informacja komunikowana przez zarządzających w przekazywanych raportach [Świdarska, 2005a, s. 105].

Niezadowolające dla użytkowników zewnętrznych są raporty zawierające suche liczby lub techniczny komentarz wielkości zawartych w rachunku wyników i bilansie (tzw. pisanie liczb słowami) oraz niejasne przedstawienie planów.

Sprawozdanie z działalności stanowi specyficzny element sprawozdawczości przedsiębiorstw. Z jednej strony sprawozdanie to towarzyszy sprawozdaniu finansowemu, tworząc kontekst do oceny sytuacji majątkowej, finansowej i wyników jednostki sprawozdawczej, a więc umożliwiając realizację podstawowego celu sprawozdania finansowego. Z drugiej strony, ma ono inny charakter, wyznaczony m.in. przez innego autora, inne treści, a również przez inne cele szczegółowe [Mućko, 2012, s. 143].

Sprawozdanie z działalności w roku obrotowym to samoocena dokonywana przez kadre menedżerską, przy czym istotą, a zarazem celami tego sprawozdania są ujawnianie i prezentacja informacji zarówno finansowej, jak i niefinansowej.

Celem artykułu jest przedstawienie zakresu informacji generowanych przez sprawozdanie Zarządu dla użytkowników wewnętrznych i zewnętrznych. Dla osiągnięcia tego autorzy dokonali analizy literatury przedmiotu oraz informacji zawartych zarówno w przepisach obowiązujących w Unii Europejskiej, jak i polskich.

1. Ujawnianie i prezentacja informacji sprawozdawczej a zachowania menedżerskie

Co i jak ujawniać, jak prezentować informacje sprawozdawcze wynikające zarówno z regulacji prawnych, tj. ustawy o rachunkowości, jak

i norm w postaci międzynarodowych standardów rachunkowości oraz sprawozdawczości finansowej? Hendriksen i van Breda wyróżniają trzy poziomy ujawniania informacji – ujawnienie adekwatne, rzetelne i pełne [Kwiecień, 2008, s. 64].

Ujawnienie adekwatne to ujawnienie minimalnego zakresu informacji określonego w prawie bilansowym oraz w standardach rachunkowości lub sprawozdawczości finansowej. Można zaryzykować stwierdzenie, że menedżerowie – „zarząd wie więcej o przedsiębiorstwie i jego sprawach niż inwestorzy, wierzyciele i inni ‘outsiderzy’ i często może zwiększać użyteczność informacji finansowej, rozpoznając pewne transakcje, inne zdarzenia i okoliczności, które oddziałują na przedsiębiorstwa, oraz wyjaśniając ich skutki finansowe dla przedsiębiorstwa” [Hendriksen, van Breda, 2002, s. 866]. Wynika to bowiem z faktu ujawniania minimalnego zakresu informacji sprawozdawczej. Można więc zaryzykować stwierdzenie, że zarząd ujawnia wyłącznie informacje, do ujawnienia których jest zobowiązany [Kwiecień, 2008, s. 62].

Standardy sprawozdawczości finansowej umożliwiają ujawnianie i prezentację informacji w tzw. wersji minimalnej, czyli wersji uproszczonej. Sprawozdanie z działalności w roku obrotowym jest traktowane jako odrębne sprawozdanie – formalnie (zgodnie z art. 49 ustawy o rachunkowości) nie stanowi ono sprawozdania finansowego. Zarządy spółek (notowanych na giełdzie) mają obowiązek sporządzania tego sprawozdania, ale ujawnianie to nie jest rzetelne – naruszona zostaje zasada jednakowego traktowania odbiorców informacji. Otóż zarządy spółek – ujawniają i prezentują tylko te informacje, które „ukazują” dobrą sytuację finansową – o tym, co znane. Informacje te nie mają „wartości prognostycznej” [Kwiecień, Hasik, 2007, s. 54]. Informacje zawarte w tym sprawozdaniu, dotyczą „tego, co znane” co zawiera sprawozdanie finansowe (bilans, rachunek zysków i strat, rachunek przepływów środków pieniężnych) natomiast przewidywana – prognozowana sytuacja finansowa – powinna stanowić uzasadnienie realizacji zasady domniemanej kontynuacji działania, czyli ujawnienie tych informacji, których nie zawierają wyżej wymienione raporty. Przyjęto założenie, że ujawnianie informacji prognostycznych to ujawnianie części planów strategicznych, np. zmiany sprawności organizacyjnej spółki. Takie działanie to ograniczenie możliwości oceny przyszłej kondycji finansowej spółki przez potencjalnych inwestorów. Można zaryzykować stwierdzenie, że

nierzetelne ujawnianie informacji jest zdeterminowane ujawnianiem adekwatnym, czyli zakresem minimalnym informacji, co wynika z regulacji prawnych. Innym przykładem uzasadnionych prawem ujawnień nierzetelnych (czyli nierównego – niejednakowego traktowania odbiorców informacji) jest ujawnianie informacji we wprowadzeniu do sprawozdania finansowego. Ujawnień w zakresie wyceny poszczególnych zasobów majątkowych, co stanowi o cechach informacji sprawozdawczej, jakimi są m.in. wiarygodność, neutralność, wierność przedstawionych zjawisk. Regulacje prawne nie zawierają precyzyjnego określenia ujawniania metod wyceny, np. momentu rozpoczęcia amortyzacji zasobów rzeczowych, metod amortyzowania itp., co sprawia, że informacje są wiarygodne, ale nie odzwierciedlają rzeczywistości.

2. Uregulowania dotyczące sprawozdania z działalności obowiązujące w Unii Europejskiej

Organy ustawodawcze i inne ciała stanowiące przepisy i wytyczne na całym świecie podejmowały prace nad unormowaniem zawartości i zasad sporządzania raportu – sprawozdania zarządu – *managment commentary, operating and financial review*.

W Unii Europejskiej Sprawozdanie z działalności stanowi istotny element sprawozdawczości przedsiębiorstw. Wymagania wobec państw UE dotyczące tego zakresu reguluje Czwarta Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rocznych sprawozdań finansowych niektórych rodzajów spółek. Dokument formułuje minimalny zakres informacji zawartych w rocznym sprawozdaniu z działalności oraz określa spółki, które podlegają wymogowi sporządzania tego sprawozdania. Zgodnie z wytycznymi dyrektywy, roczne sprawozdanie zarządu z działalności powinno zawierać co najmniej rzetelną ocenę rozwoju i wyników spółki oraz analizę jej sytuacji wraz z opisem najważniejszych ryzyk i niepewności, na które spółka jest narażona. Sprawozdanie powinno stanowić wyważoną i wyczerpującą analizę rozwoju spółki, osiągniętych wyników i sytuacji. Obok dodatkowych wyjaśnień oprócz kwot wykazanych w sprawozdaniu finansowym, należy przedstawić w stopniu koniecznym dla zrozumienia rozwoju wyników lub sytuacji spółki zarówno finansowe, jak i (w odpowiednich przypadkach) niefinansowe kluczowe wskaźniki wyników związane z daną działalnością, w tym informacje dotyczące ochrony środowiska i spraw pracowniczych.

Zważywszy jednak na ewoluujący charakter tego obszaru sprawozdawczości finansowej oraz biorąc pod uwagę nałożenie ewentualnego obciążenia na przedsiębiorstwa poniżej pewnej wielkości, państwa członkowskie mogą zdecydować o odstąpieniu od obowiązku przedstawiania informacji niefinansowych w przypadku rocznego sprawozdania z działalności niektórych jednostek. Sprawozdanie z działalności w szczególności zawiera informacje o [Świdarska, 2008, s. 178-179]:

- 1) wszelkich istotnych wydarzeniach, które wystąpiły po zakończeniu roku obrotowego,
- 2) prawdopodobnym dalszym rozwój spółki,
- 3) działaniach w zakresie badań i rozwoju,
- 4) nabyciu akcji lub udziałów własnych,
- 5) w odniesieniu do wykorzystywania przez spółkę instrumentów finansowych i gdy ma to znaczenie dla oszacowania jej aktywów, pasywów, pozycji finansowej oraz zysku lub straty:
 - cele i politykę zarządzania ryzykiem w spółce, włącznie z jej polityką zabezpieczania każdego poważnego rodzaju planowanych transakcji, do których stosuje się księgowanie według zabezpieczenia,
 - stopień narażenia spółki na ryzyko cenowe, ryzyko kredytowe, ryzyko utraty płynności i ryzyko w przepływach gotówki.

Celem dyrektywy jest zmniejszenie głównych różnic, natomiast w zakresie regulacji szczegółowych rozwiązań przewidziany jest margines swobody dla państw członkowskich.

3. Uregulowania dotyczące sprawozdania z działalności obowiązujące w Polsce

W Polsce Ustawa o rachunkowości wymaga dołączenia do sprawozdania finansowego sprawozdania z działalności, które prezentuje istotne informacje o stanie majątkowym i sytuacji finansowej, w tym ocenę uzyskiwanych efektów oraz wskazanie czynników ryzyka i opis zagrożeń. Ponadto w ustawie wymienia się grupy informacji, które w szczególności powinny się znaleźć w tej części raportu, do której zalicza się:

- 1) zdarzenia istotnie wpływające na działalność jednostki, jakie nastąpiły w roku obrotowym, a także po jego zakończeniu, do dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego,
- 2) przewidywany rozwój jednostki,

- 3) ważniejsze osiągnięcia w dziedzinie badań i rozwoju,
- 4) aktualną i przewidywaną sytuację finansową,
- 5) nabycie udziałów (akcji) własnych, a w szczególności cel ich nabycia, liczbie i wartości nominalnej, ze wskazaniem, jaką część kapitału zakładowego reprezentują, cena nabycia oraz cena sprzedaży tych udziałów (akcji) w przypadku ich zbycia,
- 6) posiadane przez jednostkę oddziały (zakłady),
- 7) instrumenty finansowe w zakresie:
 - ryzyka – zmiany cen, kredytowego, istotnych zakłóceń przepływów środków pieniężnych oraz utraty płynności finansowej, na jakie narażona jest jednostka,
 - przyjętych przez jednostkę celach i metodach zarządzania ryzykiem finansowym, łącznie z metodami zabezpieczenia istotnych rodzajów planowanych transakcji, dla których stosowana jest rachunkowość zabezpieczeń.

Sprawozdanie z działalności jednostki powinno również obejmować, o ile jest to istotne dla oceny sytuacji jednostki – wskaźniki finansowe i niefinansowe, łącznie z informacjami dotyczącymi zagadnień środowiska naturalnego i zatrudnienia, a także dodatkowe wyjaśnienia do kwot wykazanych w sprawozdaniu finansowym.

Ustawa o rachunkowości, podobnie jak Czwarta Dyrektywa, pozostawia jednostce swobodę w zakresie prezentacji informacji niefinansowych. Przepisy Ustawy o rachunkowości są dość enigmatyczne w określeniu zawartości sprawozdania zarządu z działalności [Świderska, 2010b, s. 34].

Bardziej szczegółowe wymagania określone są w Rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie informacji przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych [Rozporządzenie, 2009].

Sprawozdanie z działalności emitenta, poza informacjami określonymi w przepisach o rachunkowości, zawiera omówienie podstawowych wielkości ekonomiczno-finansowych, ujawnionych w rocznym sprawozdaniu finansowym, w szczególności opis czynników i zdarzeń, w tym o nietypowym charakterze, mających znaczący wpływ na działalność emitenta i osiągnięte przez niego zyski lub poniesione straty w roku obrotowym, a także omówienie perspektyw rozwoju działalności emitenta przynajmniej w najbliższym roku obrotowym oraz opis istotnych czynników ryzyka i zagrożeń, z określeniem, w jakim stopniu emitent jest na

nie narażony, oraz stanowiące wyodrębnioną część tego sprawozdania oświadczenie o stosowaniu ładu korporacyjnego. Dalsze szczegółowe wymagania zostały określone dla emitenta prowadzącego działalność wytwórczą, budowlaną, handlową lub usługową, w przypadku emitenta będącego bankiem, zakładem ubezpieczeń, przedsiębiorstwem leasingowym, narodowym funduszem inwestycyjnym oraz jednostką samorządu terytorialnego. Ukazano je w poniższej tabelicy 1.

Tablica 1. Wymagania szczegółowe dotyczące informacji zawartych w sprawozdaniu zarządu z działalności

Zakres wymagań dla emitenta prowadzącego działalność wytwórczą, budowlaną, handlową lub usługową
<ol style="list-style-type: none"> 1. Informacje o podstawowych produktach, towarach lub usługach wraz z ich określeniem wartościowym i ilościowym oraz udziałem poszczególnych produktów, towarów i usług albo ich grup w sprzedaży emitenta ogółem, a także zmianach w tym zakresie w danym roku obrotowym 2. Informacje o rynkach zbytu i zaopatrzenia, z uwzględnieniem podziału na rynki krajowe i zagraniczne oraz określeniem uzależnienia od jednego lub więcej odbiorców i dostawców 3. Informacje o zawartych umowach znaczących dla działalności emitenta 4. Informacje o powiązaniach organizacyjnych lub kapitałowych emitenta 5. Informacje o istotnych transakcjach zawartych przez emitenta lub jednostkę od niego zależną z podmiotami powiązаныmi na innych warunkach niż rynkowe, wraz z ich kwotami oraz informacjami określającymi charakter tych transakcji 6. Informacje o zaciągniętych i wypowiedzianych kredytach i o umowach pożyczek, z podaniem co najmniej kwoty, rodzaju, wysokości stopy procentowej, waluty i terminów wymagalności 7. Informacje o udzielonych pożyczkach, z uwzględnieniem pożyczek udzielonych jednostkom powiązanym, z podaniem co najmniej kwoty, rodzaju, wysokości stopy procentowej, waluty i terminów wymagalności. 8. Informacje o udzielonych i otrzymanych poręczeniach i gwarancjach. 9. W przypadku emisji papierów wartościowych w okresie objętym raportem – opis wykorzystania przez emitenta wpływów z emisji 10. Objasnienie różnic pomiędzy wynikami finansowymi wykazanymi w raporcie rocznym a wcześniej publikowanymi prognozami wyników na dany rok 11. Ocena, wraz z jej uzasadnieniem, dotycząca zarządzania zasobami finansowymi, ze szczególnym uwzględnieniem zdolności wywiązywania się z zaciągniętych zobowiązań, oraz określenie ewentualnych zagrożeń i działań, jakie emitent podjął lub zamierza podjąć w celu przeciwdziałania tym zagrożeniom 12. Ocena możliwości realizacji zamierzeń inwestycyjnych, w tym inwestycji kapitałowych 13. Ocena czynników i nietypowych zdarzeń mających wpływ na wynik z działalności za rok obrotowy 14. Charakterystyka zewnętrznych i wewnętrznych czynników istotnych dla rozwoju przedsiębiorstwa emitenta oraz opis perspektyw rozwoju działalności emitenta co najmniej do końca roku obrotowego następującego po roku obrotowym, za który sporządzono sprawozdanie finansowe zamieszczone w raporcie rocznym, z uwzględnieniem elementów wypracowanej przez niego strategii rynkowej 15. Zmiany w podstawowych zasadach zarządzania przedsiębiorstwem emitenta i jego grupą kapitałową 16. Wszelkie umowy zawarte między emitentem a osobami zarządzającymi, przewidujące rekompensatę w przypadku ich rezygnacji lub zwolnienia z zajmowanego stanowiska bez ważnej przyczyny lub gdy ich odwołanie lub zwolnienie następuje z powodu połączenia emitenta przez przejęcie

Tablica 1 cd. Wymagania szczegółowe dotyczące informacji zawartych w sprawozdaniu zarządu z działalności

17. Wartość wynagrodzeń, nagród lub korzyści w innej formie, wypłaconych, należnych lub potencjalnie należnych, odrębnie dla każdej z osób zarządzających i nadzorujących emitenta w przedsiębiorstwie emitenta oraz z tytułu pełnienia funkcji we władzach jednostek podporządkowanych
18. Określenie łącznej liczby i wartości nominalnej wszystkich akcji (udziałów) emitenta oraz akcji i udziałów w jednostkach powiązanych emitenta, będących w posiadaniu każdej z osób zarządzających i nadzorujących
19. Informacje o znanych emitentowi umowach (w tym również zawartych po dniu bilansowym), w wyniku których mogą w przyszłości nastąpić zmiany w proporcjach posiadanych akcji przez dotychczasowych akcjonariuszy i obligatariuszy
20. Informacje o systemie kontroli programów akcji pracowniczych
21. Informacje o dacie zawarcia i czasie trwania umowy oraz łącznej wysokości wynagrodzenia wynikającego z umowy zawartej z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych z tytułu badania sprawozdań oraz z innych tytułów (za bieżący i poprzedni rok obrotowy)

Źródło: [Rozporządzenie, 2009, par. 91 ust. 6].

Poza informacjami określonymi w przepisach o rachunkowości, spółki notowane na giełdzie muszą przedstawić omówienie podstawowych wielkości ekonomiczno-finansowych ujawnionych w rocznym sprawozdaniu finansowym, w szczególności opis czynników i zdarzeń, w tym o nietypowym charakterze, mających znaczący wpływ na działalność emitenta i osiągnięte przez niego zyski lub poniesione straty w roku obrotowym, a także omówienie perspektyw rozwoju działalności emitenta przynajmniej w najbliższym roku obrotowym oraz opis istotnych czynników ryzyka i zagrożeń, z określeniem, w jakim stopniu emitent jest na nie narażony.

Niezależnie od stosowanej nazwy, w raporcie tym oczekiwane jest precyzyjne wyjaśnienie wyników osiąganych przez jednostkę, rzetelna ocena jej bieżącej sytuacji oraz informacje umożliwiające ocenę perspektyw rozwoju.

Użytkownicy zewnętrzni oczekują więc większej przejrzystości i rozszerzenia zakresu otrzymywanych informacji.

Zakończenie

Głównymi źródłami informacji gospodarczej we współczesnym świecie są sprawozdania finansowe przedsiębiorstw [Tokarski, 2011, s. 119]. Język finansów wynika w sposób logiczny z rachunkowości, dlatego menedżer finansowy powinien w sposób logiczny wykorzystywać informacje zawarte w sprawozdaniach finansowych, które są odzwierciedleniem działań realizowanych przez podmiot, gdyż rachunkowość jako „język

biznesu” umożliwi pomiar i ewidencję w mierniku pieniężnym wszelkich zdarzeń gospodarczych, które mają wpływ na funkcjonowanie podmiotu gospodarczego [Sojak, 2003, s. 13].

Ryzyko i niepewność stały się jednak podstawowymi cechami współczesnego otoczenia konkurencyjnego. Niezbędna staje się w związku z tym umiejętność przewidywania przyszłości, własnych potencjałów i możliwości [Kamela-Sowińska, 2003, s. 2]. Wymaga to stworzenia przez pojedyncze przedsiębiorstwo odpowiedniego systemu informacyjnego, stanowiącego podstawę zarządzania. Ważnym elementem tego systemu jest rachunkowość jako źródło informacji [Świdorska, 2010a, s. 95]. Informacja jest bowiem w gospodarce wolnorynkowej kluczowym elementem warunkującym sukces. To informacja stanowi podstawę podejmowania decyzji i może wynieść podmiot gospodarczy na wyżyny światowego biznesu, ale ta sama informacja może ją zniszczyć [Kamela-Sowińska, 2005, s. 80].

Dla podmiotów działających w poszczególnych państwach oraz w globalnej gospodarce światowej, dla właścicieli, zarządów i rad nadzorczych tych podmiotów i ich otoczenia, a także dla zawodu rachunkowców i biegłych rewidentów ważne jest prowadzenie rachunkowości w sposób profesjonalny. Rachunkowość powinna pełnić różne funkcje, a w szczególności funkcję informacyjną na potrzeby zewnętrzne i wewnętrzne każdej jednostki, bez względu na rodzaj prowadzonej działalności [Sawicki, 2002, s. 126].

Ujawnianie i prezentacja informacji sprawozdawczej w sprawozdaniu z działalności zarządu wprowadzie zgodnie z regulacjami prawnymi, to sposobność manipulacji informacjami, czyli ujawnianie nierzetelne. To możliwość kreowania sytuacji finansowej – wybór tych informacji, które są przydatne dla zarządu. Ujawnianie nierzetelne polega na ujawnianiu informacji, które nie posiadają cechy neutralności, są to dylematy sprawozdania finansowego, które „uwidacznia” obecny kryzys finansowy. Standardy rachunkowości i sprawozdawczości finansowej – to działanie umowne w granicach dozwolonych, z tym że to, co jest zrozumiałe dla zarządu jako granica dozwolona w ujawnianiu informacji – jest niedozwolone w identyfikowaniu ryzyka działalności gospodarczej. Stanowi to dla audytorów wyzwanie do wnikliwego badania zarówno wprowadzenia do sprawozdania finansowego, jak i sprawozdania z działalności w roku obrotowym. O ważności i aktualności poruszonej w publikacji problematyce niech świadczy fakt, że w maju 2013 r. pojawił się projekt

Krajowego Standardu Rachunkowości (KSR) nr 8 – Sprawozdanie z działalności. Komitet Standardów Rachunkowości działający przy ministrze finansów chce promować dobre praktyki w tworzeniu tego dokumentu. Treść Standardu jest zgodna z przepisami Ustawy o rachunkowości oraz z wydanym przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (*International Accounting Standards Board*) dokumentem *IFRS Practice Statement „Management Commentary. A Framework for presentation”*. Zadaniem niniejszego Standardu jest sformułowanie i promowanie dobrych praktyk w zakresie sporządzania Sprawozdania z działalności. Sprawozdanie z działalności ma zindywidualizowany charakter – przedstawia specyfikę działalności jednostki i osiągnięte przez nią wyniki operacyjne i finansowe. Nie jest zatem możliwe zasadne tworzenie jednolitego szczegółowego wzorca takiego sprawozdania. Dlatego Standard zawiera tylko szeroki zakres wskazówek odnośnie do pożądanych cech, zawartości i struktury Sprawozdania z działalności oraz zasad jego sporządzania i prezentacji [Rachunkowość, 2013].

Literatura

1. Hendriksen E.A, van Breda M.F (2002), *Teoria rachunkowości*, PWN, Warszawa.
2. Kamela-Sowińska A. (2003), *Skąd się wzięła sprawa „Enronu”*, „Rachunkowość”, nr 4.
3. Kamela-Sowińska A. (2005), *Kreatywna księgowość, czyli jak „wpadł Enron”*, [w:] *Prace Naukowe Wyższej Szkoły Handlu i Rachunkowości w Poznaniu*, red. P. Banaszyk, J. Czerny, Poznań.
4. Kwiecień M., Hasik W. (2007), *Ujawnianie i prezentacja informacji sprawozdawczej*, [w:] *Standaryzacja rachunkowości i rewizji finansowej*, red. M. Kwiecień, Prace Naukowe im. Oskara Langego we Wrocławiu, nr 1158, Wrocław.
5. Kwiecień M. (2008), *Czym jest sprawozdanie z działalności w roku obrotowym*, [w:] *Aksjomaty i paradygmaty rachunkowości w roku obrotowym*, Prace Naukowe AE im. Oskara Langego we Wrocławiu, nr 1199, Wrocław.
6. Kwiecień M. (2008), *Funkcja informacyjna rachunkowości a rachunkowość behawioralna*, [w:] *Informacyjna funkcja rachunkowości w gospodarce współczesnej*, red. A. Dyhdalewicz, G. Klamecka-Roszkowska, J. Sikorski, Uniwersytet w Białymstoku, Białystok.

7. Mućko P. (2012), *Atrybuty sprawozdania z działalności na tle sprawozdania finansowego*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości”, t. 66, nr 122.
8. Rozporządzenie Ministra Finansów z 19 października 2005 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych (Dz. U. Nr 209, poz. 1744).
9. Sawicki K. (2002), *Kontynuacja działalności jednostki a opinia biegłego rewidenta o sprawozdaniu finansowym*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości”, t. 10, nr 6.
10. Sawicki K. (2005), *Wybrane problemy zarządzania w przedsiębiorstwach działających warunkach ryzyka a rachunkowość*, Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości, t. 83, nr 27.
11. Sojak S. (2003), *Rachunkowość zarządcza*, TNOiK, Toruń.
12. Świdarska G.K. (2005), *Jakość i źródła informacji o zagrożeniach upadłością*, [w:] *Zagrożenie upadłością*, E. Mączyńska (red.), SGH, Warszawa.
13. Świdarska G.K. (2010a), *Informacja zarządcza jako czynnik ograniczający ryzyko*, [w:] *Zagrożenia w działalności gospodarczej a prawo bilansowe*, red. E. Mączyńska, Z. Messner, PTE-SK w Polsce, Warszawa.
14. Świdarska G.K. (2010b), *Wpływ zakresu ujawnianych informacji na poprawę ochrony inwestorów oraz pozycję konkurencyjną emitentów papierów wartościowych*, SGH, Warszawa.
15. Świdarska M. (2005a), *Sprawozdawczość finansowa jako źródło informacji dla identyfikacji ryzyka działalności gospodarczej*, [w:] *Zagrożenie upadłością*, red. K. Kuciński, E. Mączyńska, SGH, Warszawa.
16. Świdarska M. (2005b), *Sprawozdawczość finansowa jako źródło informacji dla oceny efektów działalności gospodarczej*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości”, t. 29, nr 85.
17. Świdarska M. (2008), *Luka raportowania jako zagrożenie w działalności gospodarczej*, [w:] *Bankructwa przedsiębiorstw. Wybrane aspekty instytucjonalne*, red. E. Mączyńska, SGH, Warszawa.
18. Tokarski A. (2011), *Wykorzystanie informacji pochodzących ze sprawozdawczości finansowej do wykrywania objawów zagrożeń finansowych w funkcjonowaniu przedsiębiorstwa*, [w:] *Nauki o finansach*, red. M. Łyszczak, t. 8, nr 3, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław.

Streszczenie

Sprawozdanie z działalności w roku obrotowym to samoocena dokonywana przez kadrę menedżerską, przy czym istotą, a zarazem celami tego sprawozdania są ujawnianie i prezentacja informacji zarówno finansowej, jak i niefinansowej.

Ujawnianie i prezentacja informacji sprawozdawczej w sprawozdaniu z działalności zarządu w roku obrotowym, wprowadzie zgodnie z regulacjami prawnymi, to możliwość manipulacji informacjami, czyli ujawnianie nierzetelne — kreowanie sytuacji finansowej — wybór tych informacji, które są przydatne dla zarządu. Ujawnianie nierzetelne to ujawnianie informacji, które nie posiadają cechy neutralności. Są to dylematy sprawozdania finansowego, które „uwidacz-
nia” obecny kryzys finansowy.

Słowa kluczowe

informacja, sprawozdanie zarządu, ujawnianie i prezentacja informacji

Disclosure and presentation of information reporting — analysis of the Board's report (Summary)

Report on the activities during the financial year are self-made by the management staff, while being, at the same time the purpose of this report is to disclosure and presentation of information, both financial and non-financial.

Recognition and reporting of information in the reporting on the activities of the Board during the financial year, although according to the regulations the possibility of manipulation information, the disclosure of inaccurate. This ability to create financial situation — the choice of the information that is useful for management. Disclosure unreliable — that the disclosure of information that do not have the characteristics of neutrality, these are the dilemmas of the financial statements, which “exposes” the current financial crisis, owls.

Keywords

information, management commentary, disclosure and presentation information